

молоді в умовах реформи освіти в Україні», отримали друге місце у I етапі Всеукраїнського конкурсу інноваційних технологій у сфері профтехосвіти, за останні роки участі у Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти» та «Інноватика в освіті» отримали золоті медалі.

Аналізуючи наукову та практичну діяльність педагогів училища, було встановлено, що вона забезпечує професійний розвиток викладачів і майстрів виробничого навчання та істотно впливає на підвищення їхньої професійної компетентності в міжкурсовий період.

Забезпечення неперервної самоосвіти через науково-дослідну та дослідно-експериментальну діяльність вплинуло на якісний склад педагогів училища: 1 викладач має звання Заслуженого працівника освіти, 2 – нагороджені знаком «А.С.Макаренко», 7 – «Відмінник освіти України», 6 мають педагогічне звання «викладач-методист», 7 – «старший викладач», 6 – майстер II категорії.

САМООСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ: РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Людмила Майборода,

науковий співробітник лабораторії
дистанційного професійного навчання
Інституту професійно-технічної освіти
НАПН України

Майстри виробничого навчання (далі – майстри в/н) є одними із ключових суб'єктів закладу професійної (професійно-технічної) освіти, які впливають на формування професійних умінь і навичок у майбутніх кваліфікованих робітників. Відповідно, рівень підготовки кваліфікованих робітників залежить від рівня професійної компетентності майстрів в/н, їхньої майстерності та культури. Усі ці якості майстри в/н набувають у процесі безперервного професійного розвитку [1]. У педагогіці професійний розвиток

визначається як «процес формування суб'єкта професійної діяльності, тобто системи певних властивостей в умовах безперервної професійної освіти, самовиховання та здійснення професійної діяльності. У процесі професійного розвитку особистість оволодіває системою професійно важливих якостей, до якої входять комунікативні, мотиваційні, характерологічні, рефлексивні, освітні, інтелектуальні, психофізіологічні властивості людини. У ході професійного розвитку формуються світоглядні, етичні якості, спеціальні наукові, технічні, технологічні знання, вміння, навички, здібності особистості фахівця» [2, С. 733].

У Законі України «Про освіту» наголошується, що професійний розвиток педагогічних працівників є безперервним процесом навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття вищої та/або післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності, та передбачає: по-перше, постійну самоосвіту; по-друге, участь у програмах підвищення кваліфікації; по-третє, інших видах і формах професійного зростання [3]. Отже, професійний розвиток майстрів в/н, у першу чергу, визначається постійною самоосвітою та «набувається у процесі самостійної роботи без проходження систематичного курсу навчання у стаціонарному навчальному закладі» [4, С. 412].

У педагогіці виділяють загальні напрями самоосвіти педагогічних працівників: фаховий (відповідно до напрямку підготовки); психолого-педагогічний (орієнтація на учнів, батьків); психологічний (спілкування, лідерські якості, імідж, мистецтво впливу тощо); методичний (педагогічні технології, форми, методи і прийоми навчання); правовий; естетичний (гуманітарний); історичний; іноземні мови; політичний; інформаційно-комунікаційний; охорона здоров'я тощо.

Форми самоосвіти можна умовно поділити на індивідуальні, групові й змішані. Індивідуальну форму самоосвіти ініціює сам майстри в/н; групова форма здійснюється у вигляді діяльності методичного об'єднання, семінарів,

практикумів, курсів підвищення кваліфікації; змішана – поєднує в собі індивідуальну і групову форми.

На констатувальному етапі дослідження методики самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів в/н було проведено анкетування, в якому взяли участь 1888 майстри в/н закладів професійної (професійно-технічної) освіти з-понад 20 областей України. На запитання: «Якому напрямку самоосвіти Ви надаєте перевагу?» 88,2% майстрів в/н надали перевагу фаховому напрямку, методичному напрямку – 61,1%; інформаційно-комунікаційному – 49,7%; психологічному – 47,5%; здоров'язберезувальному – 36,8%; правовому та естетичному напрямку самоосвіти надають перевагу більше 20%; історичному і лінгвістичному напрямку – менше 10% респондентів; педагогічному напрямку – близько 0,3% майстрів в/н (рис. 1). На запитання: «Якій формі самоосвіти Ви надаєте перевагу?» – 42,2% майстрів в/н надали перевагу змішаній формі; 38% – індивідуальній формі та 19,8 % – груповій (рис. 2).

Якому напрямку самоосвіти Ви надаєте перевагу?

1 888 відповідей

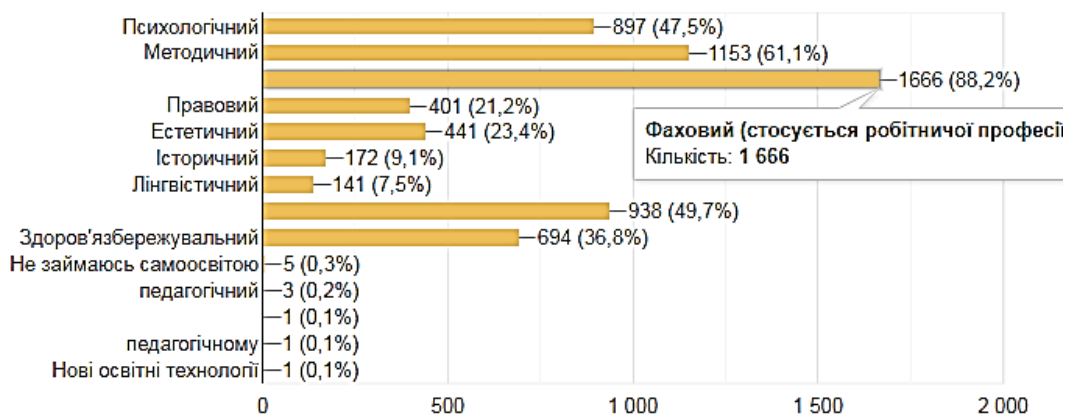

Рис. 1. Результати опитування майстрів в/н щодо надання переваг напрямкам самоосвіти

Якій формі самоосвіти Ви надаєте перевагу?

1 888 відповідей

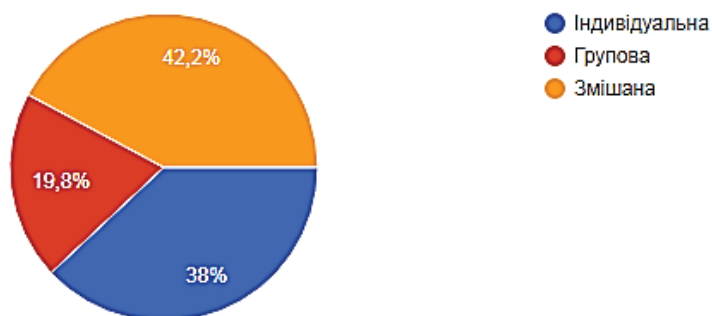

Рис. 2. Результати опитування майстрів в/н щодо надання переваг формам самоосвіти

Результати анкетування дають змогу узагальнити, що педагогічний напрям самоосвіти характеризується низькими показниками, це зумовлює спрямування подальшої дослідної роботи на розроблення методики самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання в контексті її педагогічної складової.

Список використаних джерел:

1. Kravets S. A Technology for developing professional competencâ of vocational training teachers / S Kravets // Scientific Herald of the Institute of vocational education and training of NAES of Ukraine. Professional Pedagogy collection of researches: 19h ed. Editorial board: Institute of Vocational Education of NAPS of Ukraine; [V. O. Radkevych (head) et al]. – Vyd.«Polissia», 2019 – P. 80-85.
2. Рибалко В.В. Професійний розвиток / В.В. Рибалко // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В.Г. Кремень. – К. Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179).
4. Гончаренко С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге, доповнене й виправлене – Рівне: Волинські обереги, 2011. – 552 с.

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Світлана Масліч,